

bulunur. $\overline{AB} = \overline{DC}$ olduğu gözönüne alınacak olursa, $\overline{AB} = \overline{KP}$ bulunur.

Böylece söz konusu yamuğunun içine bir çember çizilebileceğini göstermiş olduk. EF bu çemberin çapıdır. $O_1E = x, O_2F = y$ diyelim. $\overline{MF} = \overline{ME}$ eşitliğinden yararlanarak

$$R - y = r + x \quad (1)$$

buluruz. O_1DE ve O_2CF üçgenlerinin benzerliğinden $\frac{O_1E}{O_2F} = \frac{O_1D}{O_2C}$, yani,

$$\frac{x}{y} = \frac{r}{R} \quad (2)$$

yazabiliriz. (1) ve (2) numaralı denklemlerin oluşturduğu sistemi çözerek, $y = \frac{R^2 - rR}{R+r}$ buluruz. O halde iç teğet çemberin yarıçapı $R - y = \frac{2Rr}{R+r}$ olarak elde edilir.

KAYNAKÇA

- [1] V. Gusev, V. Litvinenko & A. Mordkovich, *Solving Problems in Geometry*, Mir, Moskova.

CALIFORNIA MATEMATİK LİĞİ SINAVLARI

Derleyen: Şafak Alpay *

A.B.D.'nin California eyaletinde orta öğretim öğrencileri arasında yapılan matematik liginin beş sınavını size aktarıyoruz. Her sınav 20 dakikadır.

Yarışma 1

- $\sqrt{n}$, $\sqrt{n+1}$ ve $\sqrt{n+2}$ sayılarının bir dik üçgenin kenarlarının uzunlukları olması için n tam sayısı ne olmalıdır?
- Kenarları 10 cm olan bir eşkenar üçgeni örtmek için kenarı 1 cm olan kaç tane eşkenar üçgen gerekir?
- $\sqrt{1992} = 1992\sqrt{x}$ eşitliğini sağlayan x gerçel sayısı nedir?
- Ali 0 ile 3 arasında 1'den farklı 100 pozitif sayı, Alev de Ali'nin yazdığı sayıların terslerini yazsın. Bu 200 sayının kaç tanesi 0 ile 1 arasındadır?
- İki takım arasındaki kupa maçlarında dört maç kazanan bir üst tura geçer ve maçların berabere bitmesine izin verilmez ise, dört maç sonrasında takımların üst tura geçme olasılıkları nedir?

Yarışma 2

- 9 sayısı birbirini izleyen 9 tane tam sayının toplamı ise, bu sayıların çarpımları nedir?

- $x^2 - 26x + 144$ polinomunun iki çarpanının toplamı, $x^2 - 25x + 144$ polinomunun iki çarpanının toplamından çıkarılırsa sonuç nedir?

- $2x - \frac{1}{x} + 1 \leq 1$ eşitsizliğini çözünüz.

- $x = -664$ ise $||x| - x| - x|$ ifadesi kaçtır?

- $(0,0)$ noktasının $y = \sqrt{6x - x^2} - 9$ eğrisine uzaklığı nedir?

Yarışma 3

- $\sqrt{n^2 - 1}$ ifadesinin tamsayı olduğu n tamsayısı nedir?

- $x(x^2 - 1993) = x(x^2 - x)$ eşitliğini sağlayan kümeyi bulunuz.

- Bir paralelkenarın köşegenleri 10 ve 24 cm ve bir kenarı 13 cm ise, çevresi nedir?

- Bir 7×7 sihirli kare, 1 ile 49 arasındaki sayılardan oluşuyor. Anımsanacağı gibi bir sihirli karede, sıra, sütun ve köşegenlerdeki sayıların toplamı aynıdır [1]. Bu sihirli toplamı bulunuz.

- 100 sayısından küçük 25 tane asal sayı vardır. 100'den farklı kaç tane n tamsayısı için n 'den küçük asal sayıların sayısı 25'tir?

- $x^4 + y^4 = x^2 + y^2$ eşitliğini sağlayan (x, y) çiftleri arasında x 'in alabileceği en büyük değer kaçtır?

*ODTÜ Matematik Bölümü Öğretim üyesi